

RUSS, SHAFER-LANDAU (ed.) *Oxford Studies in Metaethics. Volume 3 en 4*, Oxford University Press, Oxford, 2008 en 2009

Boekbespreking Katrien Schaubroeck *Tijdschrift voor Filosofie* 2010 72: 3, pp. 613-615.

De *Oxford Studies in Metaethics* (OSME) blijven op koers. Volumes 5 en 6 zijn in druk. Volumes 3 en 4 bieden even kwalitatieve en originele bijdragen als volumes 1 en 2 (besproken in *Tijdschrift voor Filosofie*, 70 (2008) 1, pp.163-164). De reeks wil de referentie bij uitstek worden voor wie polshoogte wenst te nemen van de huidige stand van zaken in de metaethiek, en ze maakt die belofte waar. Metaethici prijzen zich gelukkig met de jaarlijkse uitgave, die hen (zonder opzoekwerk) op de hoogte brengt van de laatste ontwikkelingen in het uitdagende en boeiende domein van de morele metafysica, epistemologie en semantiek. Volumes 3 en 4 besteden aandacht aan uiteenlopende centrale problemen uit de metaethiek.

De artikels van Brad Majors, Nicholas Sturgeon, Nick Zangwill en Caj Strandberg onderzoeken de relatie tussen natuurlijke eigenschappen en normatieve eigenschappen. Ze bekritisieren elk op hun manier het voorstel om deze relatie als één van 'supervenience' te beschouwen. Strandberg gebruikt bijvoorbeeld het particularistische argument tegen de plausibiliteit van superveniëntie. Volgens particularisten varieert de morele relevantie van niet-morele eigenschappen immers van situatie tot situatie, wat het onmogelijk maakt om een morele eigenschap te koppelen aan één welbepaalde niet-morele eigenschap. Particularisme is ook het voorwerp van onderzoek in Pekka Väyrynen's artikel over de ontologie van morele regels. De morele regel dat men niet mag liegen, is wijd verspreid. Maar op deze regel bestaan vele uitzonderingen (wat als een nazi aanklopt bij het huis waar joodse kinderen zijn ondergedoken?). Met de particularisten vraagt Väyrynen zich af hoeveel uitzonderingen een regel kan toelaten zonder zichzelf op te heffen. Maar anders dan Jonathan Dancy en zijn collega-particularisten opteert Väyrynen voor het bewaren en steeds nauwkeuriger specificeren van morele principes. Hij houdt met andere woorden een pleidooi voor zogenaamde 'hedged moral principles'.

Naast de particularist is de expressivist de meest voorkomende discussiepartner in volumes 3 en 4 van de OSME. William Fitzpatrick en Russ Shafer-Landau, beiden 'robuuste' realisten, bekritisieren het antirealisme dat geïmpliceerd wordt door Simon Blackburn's expressivistische semantiek. Het pleidooi van Dorit Bar-On en Matthew Chrisman voor een expressivisme dat niet uitmondt in een zeer technische semantiek van morele uitspraken, verhoogt de begrijpelijkheid en plausibiliteit van het expressivisme. David Copp schuwt dan weer de complexiteit niet en ontwikkelt een hybride constructie van 'realist-expressivism' dat van twee walletjes eet. Copp argumenteert dat morele uitspraken uitdrukkingen zijn van attitudes die aanzetten tot handelen (met name van verlangens over 'hoe de wereld zou moeten zijn') en tegelijkertijd noodzakelijk waar of onwaar zijn (en dus functioneren als overtuigingen over 'hoe de wereld is'). Sharon Street probeert het omgekeerde van Copp te bereiken : een combinatie van antirealisme van morele eigenschappen met anti-expressivisme van morele uitspraken. Haar artikel 'Constructivism about Reasons' is de beste, meest coherente en systematisch beargumenteerde uiteenzetting van het constructivisme dat momenteel te vinden is. Net als Street bouwt ook Luca Ferrero verder op de fundamenten van Christine Korsgaard's constructivisme, maar hij beperkt zich tot de verdediging van één bepaalde vooronderstelling van deze theorie die onlangs door David Enoch op de proef werd gesteld, namelijk de vooronderstelling dat mensen onvermijdelijk steeds ook 'actors' zijn en daarom niet kunnen ontsnappen aan de principes van de praktische rede.

Zowel David Brink als Chris Heathwood buigen zich over de vraag of individuele verlangens bepalen wat goed is voor een individu (hun antwoord luidt 'nee'). Frank Jackson en Sarah McGrath schreven beiden een interessante bijdrage over de misverstanden rond 'the argument from disagreement'. Frank Jackson betoogt dat het bestaan van wijdverspreide en hardnekkige morele meningsverschillen helemaal geen koren op de molen van de antirealist is zoals vaak wordt aangenomen, en dat de realist dit verschijnsel even goed kan verklaren. Sarah McGrath toont aan dat het bestaan van schijnbaar onoplosbare morele conflicten veeleer een epistemologische skepsis rechtvaardigt dan het metafysische scepticisme dat John Mackie eruit afleidde.

Gilbert Harman daagt, naar goede gewoonte, het gezonde verstand van zijn lezers uit wanneer hij argumenteert dat mensen die het goed menen zich nooit schuldig zouden moeten voelen, en dat de morele opvoeding het schuldgevoel niet zou mogen veronderstellen, laat staan cultiveren. Tot slot springt ook Thomas Baldwins bijdrage in het oog omdat ze gewijd is aan de weinig bestudeerde morele psychologie in het werk van de zeer vaak bestudeerde filosoof John Rawls.

Het dubbel-blind beoordelingsproces bij de samenstelling van workshop en publicatie van de OSME laat toe dat de (zeer getalenteerde) doctoraatstudent en de bekende Ivy-League professor zij aan zij staan in deze reeks. De 22 papers van volume 3 en 4 zijn stuk voor stuk van een hoog niveau. Wel valt op dat, op een professor uit het Zweedse Lund na, alle auteurs die aan volume 3 en 4 van de OSME meewerkten, verbonden zijn aan een universiteit in de Verenigde Staten of het Verenigd Koninkrijk. Blijft metaethiek een Anglo-Amerikaanse aangelegenheid?